

- Til stede**
- > Jens Børsting (byrådsmedlem (S)), Marianne Østergård Kiærulff (byrådsmedlem (V)), Karsten Lorentzen (byrådsmedlem (DF)), Jeppe Trolle (byrådsmedlem (RV)), Kim Dahlstrøm (By, Kultur og Miljø – Roskilde Kommune), Rikke Kjærsgaard Sørensen (By, Kultur og Miljø – Roskilde Kommune), Lone Plovstrup (Plan og Udvikling – Roskilde Kommune), Ole Kastbjerg Nielsen (Dansk Dekommissionering), Lene Elmegaard (Dansk Dekommissionering), Per Holtzmann Søndergaard (Dansk Dekommissionering), Poul Erik Nystrup (Beredskabsstyrelsen, Nukleart Beredskab), Bettina Mylin (Danmarks Tekniske Universitet), Helle Midtgaard (GEUS), Piet Jansen (Veddelev Borger og Grundejer Forening), Kurt Lauridsen (Veddelev Borger og Grundejer Forening), Jan Ulslev Pedersen (Veddelev Borger og Grundejer Forening), Ole Steen Olsen (Danmarks Naturfredningsforening – Roskilde), Niels Henrik Hooge (NOAH Friends of the Earth Denmark), Pim de Jager (Bygningsstyrelsen)
- Afbud**
- > Heidi Sjølin Thomsen (Dansk Dekommissionering), Pernille Fox (Plan og Udvikling – Roskilde Kommune), Marie Lundgaard Davidsdottir (Beredskabsstyrelsen, Nukleart Beredskab), David Garf Ulfbeck (Strålebeskyttelse i Sundhedsstyrelsen), Rikke Harlou (Strålebeskyttelse i Sundhedsstyrelsen), Morten Dalby (Dansk Dekommissionering), Bent Lorenzen (Aarhus Universitet), Tarjei Haaland (Greenpeace Danmark), Bodil Waagensen (Borgergruppen for en forsvarlig håndtering af det danske atomaffald), Christian Biel Knudsen (Bygningsstyrelsen)

3. december 2020

**Uddannelses- og
Forskningsstyrelsen**
Uddannelsesudbud og Optag

Haraldsgade 53
2100 København Ø
Tel. 7231 7800

www.ufm.dk

CVR-nr. 3404 2012

Sagsbehandler
Kristoffer Brix Bertelsen
Tel. 72 31 88 76
kbbs@ufm.dk

Ref.-nr.
20/52983-2

Referat fra møde i Kontaktforum Roskilde den 16. november 2020

Mødet var indkaldt med følgende dagsorden:

1. Gennemgang af dagsorden
2. Oplæg om facade på NOL v/ Marie Morsing Jacobsen, CCO
3. Status og designforudsætninger for hhv. NOL og kold lade v/Per Holtzmann Søndergaard og Ole Kastbjerg Nielsen, Dansk Dekommissionering
4. Status på udstillingsfacilitet/besøgscenter v/ Lene Elmegaard, Dansk Dekommissionering
5. Evt.
 - o Orientering om arbejdet med miljøkonsekvensrapport v/ Ole Kastbjerg Nielsen
6. Fastsættelse af mødeplan for 2021

Ad 1. Gennemgang af dagsorden

Dagsordenen blev tiltrådt med tilføjelse af orientering om traktatbrudssag (EU-Kommissionen) under pkt. 5. Eventuelt.

Ad 2. Oplæg om facade på NOL v/ Marie Morsing Jacobsen, CCO

Marie Morsing Jacobsen (MMJ) viste en præsentation, som kan læses på [dette link](#). Jan Ulslev Pedersen (JUP) kommenterede på forholdet mellem den omgivende bevoksning og højden på NOL og mente, at NOL vil blive højere end bevoksningen. Piet Jansen (PJ) ønskede mere visualisering af NOL set fra Vedde-

lev-halvøen og fra en position/et standpunkt højere oppe end strandniveau. MMJ svarede, at standpunkter ift. miljøkonsekvensvurderingen er udvalgt ud fra et kriterium om, at der skal være offentlig adgang til standpunktet. MMJ var ikke sikker på, om der kan vises andre standpunkter. PJ gjorde opmærksom på, at Veddelev Borger og Grundejer Foreningen har kritiseret valget for ikke at inkludere et standpunkt højere oppe på Veddelev-halvøen. JUP ville vide, om billederne i visualiseringen viser den rigtige højde set på afstand? MMJ svarede ja til dette. PJ fremførte, at Veddelev Borger og Grundejer Forening insisterer på at få et nyt standpunkt højere oppe i terræn og henviste til, at foreningen oprindeligt havde kritiseret de valgte standpunkter.

Ad 3. Status og designforudsætninger for hhv. NOL og kold lade

Per Holtzmann Søndergaard (PHS) gennemgik det aktuelle stade for design. Præsentation kan læses på [dette link](#). PHS gjorde rede for beslutningen om at flytte tailings og malm i kold lade, som ville føre til bedre driftsøkonomi som følge af mindre behov for ventilation i NOL.

Uddannelses- og
Forskningsstyrelsen

Jeppe Trolle (JT) spurgte om kote for de to haller, og hvordan der sikres mod skybrud? PHS svarede, at NOL-bygningen kommer til at ligge i kote 4,95 pga. nærheden til bygning 214, som fortsat tænkes anvendt. Den kolde lade kommer til at ligge i kote 4. Tagdækning/-konstruktion udføres med henblik på bedst mulig beskyttelse mod skybrud, ligesom der ikke bliver afløb/kloakker i bygningen.

JUP spurgte til status på risikovurderingen af NOL? PHS svarede, at en komplet risikovurdering skal foreligge inden Miljøstyrelsens § 25 godkendelse og dermed gøre det muligt at gå videre med lokalplanarbejdet. PHS ved ikke på nuværende tidspunkt, i hvilket omfang risikovurdering/sikkerhedsvurdering kan gøres offentlig. JUP ville vide, hvordan forskellige hændelser bliver behandlet? PHS nævnte, at risikovurdering af hændelser vil blive foretaget i forbindelse med høring af nabo-lande efter Espoo-konventionen samt en Artikel 37-høring efter Euratom-traktaten. En Artikel 37-høring kan tage op til et år.

Karsten Lorentzen (KLO) spurgte, om der efter 2073 fortsat vil være brug for NOL, eller vil affaldet blive deponeret i slutdepotet? PHS nævnte, der formentlig fortsat vil være behov for at kunne modtage og behandle små mængder radioaktivt affald, men tilbageleveringsaftaler bliver mere almindelige, så behovet forventes at blive mindre. Ole Kastbjerg Nielsen (OKN) tilføjede, at det vil være oplagt at have en modtagefacilitet i tilknytning til slutdepotet, og det vil være hensigtsmæssigt at samle alle funktioner i den fremtidige affaldshåndtering ved slutdepotet.

Niels Henrik Hooge (NHH) spurgte, om der i designforudsætningerne er taget højde for flystyrt, i hvert fald mindre fly, ift. tagkonstruktion? Indgår dette i sikkerhedsvurderingen? PHS oplyste, at der er taget udgangspunkt i en rapport fra Beredskabsstyrelsen om forskellige hændelser, herunder en hændelse, hvor et lille fly kommer glidende ind mod NOL. Kim Dahlstrøm (KD) bemærkede, at forudsætningen for projektet hele tiden har været, at der ikke kommer nye affaldsfraktioner til Risø, ligesom NOL-anlægget bliver planlagt for en begrænset driftsperiode. Der skal derfor ikke lokalplanlægges efter denne type hændelser, og dette er aftalt tidligt i processen.

JUP ville vide, om det har været inde i overvejelserne at bevare lageret? OKN svarede nej til dette og uddybede, at lageret bliver dekommissioneret efter flytning af affaldet til et slutdepot. Fremtidigt affald vil mest hensigtsmæssigt blive behandlet på slutdepotet.

PJ spurgte til flyveforbud over Risø. PHS oplyste, at der ikke har været flyveforbud, siden brændslet fra reaktorerne var blevet tilbageleveret. Der vil blive etableret en no flight zone over NOL. Jens Børsting (JBØ) spurgte om, hvorfor Midt-og Vestsjællands Politi ikke er inviteret til at deltage i KF Roskilde? OKN svarede, at politiet deltager i drøftelser af sikringsberedskab, som bliver holdt i fortrolighed. PHS tilføjede, at politiet deltager i NOST (Den Nationale Operative Stab), som håndterer beredskabsspørgsmål. JBØ foreslog, at dialogen om politiets deltagelse blev fortsat efter mødet.

Ad 4. Status på udstillingsfacilitet/besøgscenter

Lene Elmegaard (ELME) viste en præsentation (se [dette link](#)). ELME har fået kontakt til en erfaren konsulent med speciale i naturvidenskabelige formidlingsaktiviteter og oplevelsesrum. Udgangspunktet for dialogen er følgende spørgsmål: 1) Hvad er det, vi vil formidle? 2) Hvem og hvor mange vil være interesseret i at besøge stedet? 3) Hvad er indholdet? ELME arbejder med både en stor og en lille model. Faciliteten søges taget med i planarbejdet nu, så der bliver mulighed for at realisere projektet senere og tidligst efter ibrugtagning af NOL, altså efter 2025.

Der er p.t. en samarbejdsaftale med Steno Museet i Aarhus, som i udstillingen "Det nysgerrige Menneske" har inkluderet et afsnit om Risø-anlæggene. Steno Museet har flere effekter fra Risø på lager, som kan udlånes. DTU Teknologihistorie har en stor billedatabase, som er relevant for det videre arbejde. Teknisk Museum har planer om at lave en udstilling om fremtidens energi, og DD vil undersøge samarbejdsmulighederne her.

JT nævnte, at han underviser hold i ungdomsskolen, der gerne vil vide noget om atomkraft, men han anbefaler, at besøgsfaciliteten ikke bliver til et "der-var-engang"-museum, da samfundsdebatten om energi hele tiden bliver aktualiseret. Derfor er det vigtigt at skabe en nutidig teknologisk diskussion om fordele og ulemper ved forskellige energiformer og ikke kun en historie om, at på Risø lå der tre reaktorer.

KLO ville gerne vide, hvordan adgangsforholdene bliver til halvøen i fremtiden? Kan der være åbent i dagtimerne? Kan der laves en åbning ud til halvøen? Dette ønsker han afklaret i det videre arbejde. OKN svarede, at DD på sigt vil gøre sig uafhængig af omgivende faktorer ift. hegnsføring. Efter etableringen af NOL kan hegnsføringen på halvøen ændres, hvis de øvrige brugere, især DTU, er indstillet på det.

NHH gav udtryk for, at Risø er mere end et tidligere forskningscenter. Området er også et symbol på atomkraftens historie i DK. Miljøorganisationer bør involveres i arbejdet med museet. F.eks. kunne OOA kunne få en plads i udstillingen.

PJ gav udtryk for, at et fokus primært på atomaffaldsdiskussionen var for uambitiøst og snævert. Han henviste til, at Risø var et forskningscenter for nuklear tekno-

Uddannelses- og
Forskningsstyrelsen

logi og ikke kun kernekraft. Han opfordrede derfor byrådsmedlemmerne til at støtte et formidlingscenter med vægt på nuklear forskning.

ELME understregede, at der er brug for at tiltrække ressourcer udefra og skabe netværk med andre institutioner og evt. fonde.

JT mente, at byrådet kan deltage i at sikre støtte til faciliteten. Han støttede, at alle sider af atomkraft-debatten og nuklear forskning kan inddrages i formidlingen på NOL. Risø bør blive det sted, hvor man først tager hen, hvis man vil vide noget om disse emner.

Ole Steen Olsen (OSO) mente, at ambitionsniveauet skal være højere. Han foreslår, at der arbejdes videre mod to oplæg: 1) en videreførelse af de tanker, der er fremlagt i dag og: 2) et mere ambitiøst og visionært projekt.

Uddannelses- og
Forskningsstyrelsen

JUP spurgte, om der er nogen penge til besøgsfaciliteten? ELME svarede, at DD i første omgang tænker at lave en minimumsmodel, der fokuserer på affaldet. Dette er inden for DD's mandat. Når der tales om den store historie, er det mere hele Danmarks teknologihistorie, hvor formidlingen kræver eksterne samarbejdspartnere. Der er på nuværende tidspunkt ikke estimeret økonomisk behov for at realisere faciliteten. OKN supplerede med at fastslå, at inden der kan tales økonomi, skal der foreligge en projektbeskrivelse med en økonomi på. Det skal afklares, hvad de forskellige modeller koster, og hvad der er vilje til at realisere.

JBØ spurgte, om der kunne blive indgået en aftale med Teknisk Museum om en facilitet på Risø? Han så gerne en formidling med fokus på nye vinkler i forhold til aktuelle energipolitiske diskussioner.

JT spurgte, om det ville være muligt sikkerhedsmæssigt at lade besøgende komme ind og se affaldet i NOL. OKN og PHS svarede, at dette ikke vil blive muligt

JUP foreslog, at DTU kunne også inddrages ift. bidrag til besøgsfaciliteten. Kurt Lauridsen (KLA) kommenterede herpå, at Steno Museet er det eneste museum, der nogen sinde har vist interesse for Risø og historien dér. DTU's interesse har været meget behersket. ELME nævnte, at hvis Steno opnår en stor bevilling, ville det være oplagt at forsøge at lave en aftale om en Steno-udstillingssatellit på DD. JT foreslog at undersøge, om Niels Bohr Institutet havde effekter af interesse for en Risø-udstillingsfacilitet. OKN takkede for de mange forslag og bidrag til diskussionen om besøgsfaciliteten.

Ad 5. Eventuelt

Orientering om arbejdet med miljøkonsekvensrapport:

OKN oplyste, at miljøkonsekvensrapporten er sendt i udkast på 270 sider til Miljøstyrelsen. Rapporten følger afgrænsningsnotatet, og OKN viste indholdsfortegnelsen. Sommeren 2021 kommer udkastet til høring.

JUP spurgte til den videre plan efter miljøkonsekvensvurderingen. OKN svarede, at selve NOL-bygningen er færdig ultimo 2024. Affaldet er flyttet ind i NOL i 2027. JUP spurgte, om det var muligt at få udkastet til miljøkonsekvensvurdering nu.

OKN svarede, at udkastet er et dynamisk dokument, der ændrer sig måned til måned. DD vil vende tilbage med oplysning om, hvad der kan gøres offentligt tilgængeligt. PJ opfordrede til, at der blev afholdt et borgermøde, når dokumentet blev offentligt.

Orientering om traktatbrudssag:

Kristoffer Brix Bertelsen (KBBS) orienterede om status i den traktatbrudssag, som EU-Kommissionen havde indledt i 2018 med henvisning til, at Danmark endnu ikke har vedtaget et nationalt program for håndteringen af radioaktivt affald efter EU's affaldsdirektiv (2011/70/EURATOM). Status er, at der i sommeren 2020 blev modtaget en begrundet udtalelse, som i oktober 2020 blev besvaret med oplysning om, at et dansk nationalt program kan vedtages og sendes til EU-Kommissionen først i 2021. KBBS oplyste, at det nationale program vil blive offentliggjort straks efter vedtagelsen.

**Uddannelses- og
Forskningsstyrelsen**

Ad 6. Fastsættelse af mødeplan for 2021

Der blev fastsat følgende mødeplan for Kontaktforum Roskilde i 2021:

- Mandag den 22. marts 2021 kl. 16-18
- Mandag den 7. juni 2021 kl. 16-18
- Mandag den 11. oktober 2021 kl. 16-18
- Mandag den 13. december 2021 kl. 16-18.